

Första länken

– ett halvår med
uppsökande insatser för
utrikes födda kvinnor

STUDIEN FÖR
BUNDEN

Innehåll

Ett framgångsrikt koncept	4
<i>De tio studieförbundens uppsökande insatser</i>	4
Reportage: Ett nytt fönster öppnar sig	6
Uppdraget är att fortsätta göra skillnad	7
<i>Utrikes födda kvinnors situation i Sverige idag</i>	7
Engagemang och ambition.....	11
<i>Ledare som förebilder</i>	11
<i>Föreningar – en väg in</i>	11
<i>Utgångspunkten är deltagarnas egna intressen</i>	13
<i>Självförtroende är nyckeln</i>	13
<i>Samverkan för att skapa en kedja</i>	13
Sporrade av uppgiften.....	15
<i>Ett resurskrävande arbete</i>	15
<i>Att etablera lokal närvaro kräver tålamod</i>	17
<i>Begränsade ekonomiska resurser</i>	17
Vårt budskap är lika enkelt som viktigt.....	19

Första länken – ett halvår med uppsökande insatser för utrikes födda kvinnor

© Studieförbunden

Studieförbundens material 2018:3

Text: Ebba Ringborg och Marja Beckman

Omslagsfoto: Nadja Hallström

Reportagefoton: Marja Beckman

Grafisk form: Petter Evertsén

www.studieforbunden.se

Ett framgångsrikt koncept

Sammanfattning. De tio studieförbunden bedriver från och med 2018 uppsökande insatser för utrikes födda kvinnor med stöd av ett riktat statsbidrag. Studieförbunden ser den nya satsningen som viktig och välkommen.

Utrikes födda kvinnor i Sverige, särskilt utomeuropeiskt födda, deltar i arbetskraften i väsentligt lägre grad än utrikes födda män och inrikes födda kvinnor. Den forskning som finns pekar på att uppsökande verksamhet med låg tröskel är ett framgångsrikt koncept för att inkludera de kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden, men att en stor del av de insatser som idag finns är tidsbegränsade lokala initiativ drivna i projektform.

De tio studieförbunden finns över hela landet, har omfattande nätverk och kontakter med det övriga civila samhället och en lång erfarenhet av att arbeta uppsökande. Detta gör studieförbunden väl rustade att bedriva insatser för att lotsa utrikes födda och korttidsutbildade kvinnor till vidare utbildning eller arbete.

En färsk undersökning gjord av Studieförbunden i samarbete med Novus visar att studieförbunden åtnjuter ett högt förtroende bland allmänheten. Fyra av tio anser att studieförbunden och övriga civilsamhället är de aktörer som bäst stöttar de utrikes födda kvinnorna som idag står långt ifrån arbetsmarknaden.

” Fyra av tio anser att studieförbunden och övriga civilsamhället är de aktörer som bäst stöttar de utrikes födda kvinnorna som idag står långt ifrån arbetsmarknaden.

De tio studieförbundens uppsökande insatser:

- När ut till kvinnor som tidigare inte har tagit del av folkbildningens verksamheter. Detta gör vi genom samarbete med det lokala föreningslivet. Kvinnor som har deltagit i insatserna får möjlighet att i ett senare skede arbeta som ledare, förebilder och mentorer – folkbildare!

- Stärker deltagarnas självförtroende, bryter isolering och ger förutsättningar att närma sig sina framtidsmål. Detta möjliggörs genom att verksamheten utgår från kvinnornas intressen och befintliga kompetenser.

- Blir den första länken i en kedja till vidare studier och arbete genom samverkan med andra aktörer som kommuner, Arbetsförmedlingen och folkhögskolor.

Vårt budskap är lika enkelt som det är viktigt. Låt den verksamhet som de tio studieförbunden skapat på ett halvår få fortsätta att växa, utvecklas och göra långsiktig skillnad för många kvinnor i Sverige. Låt inte detta bli ytterligare ett i raden av kortsiktiga projekt.

Studieförbunden föreslår:

- Att anslaget till motiverande och uppsökande insatser riktade till utrikes födda kvinnor ökas till 200 miljoner kronor årligen från och med 2019. Detta skulle möjliggöra för de tio studieförbunden att erbjuda 30 000 kvinnor att delta varje år i stället för de cirka 5 000 som förväntas delta idag.

- Att den uppsökande verksamheten permanentas och medel tillförs det generella folkbildningsanslaget till de tio studieförbunden.

” Vårt budskap är lika enkelt som det är viktigt. Låt den verksamhet som de tio studieförbunden skapat på ett halvår få fortsätta att växa, utvecklas och göra långsiktig skillnad för många kvinnor i Sverige. Låt inte detta bli ytterligare ett i raden av kortsiktiga projekt.

Ett nytt fönster öppnar sig

Reportage. Utgå från det du kan och har med dig från hemlandet istället för att låta dig hindras av att du inte kan språket. Det är mottot för studiecirkeln där somaliska kvinnor hjälper varandra att förstå det svenska samhället.

Reportaget fortsätter
på nästa uppslag

Uppdraget är att fortsätta göra skillnad

Bakgrund. Den framgångsrika verksamheten med asylsökande angavs av regeringen som motivering till att studieförbunden tilldelades nya medel för riktade insatser för utrikes födda kvinnor. Sedan 2015 har de tio studieförbunden bedrivit folkbildning med asylsökande (Svenska från dag ett och Vardagssvenska) med närmare 120 000 deltagare¹. Folkbildning med asylsökande genomfördes i över 270 av landets kommuner och en hög andel av den totala målgruppen vuxna asylsökande nåddes. För att ta vara på erfarenheterna och kontakterna från det framgångsrika arbetet med nyanlända föreslog Studieförbunden 2017 att de tio studieförbunden skulle bli offentliga myndigheters partner i etableringen. Studieförbunden föreslog också att målgruppen för folkbildning med asylsökande skulle vidgas till att även omfatta nyanlända med uppehållstillstånd.

I budgetpropositionen för 2018 tilldelades de tio studieförbunden 30 miljoner kronor för studiemotiverande och uppsökande insatser riktade till utrikes födda kvinnor. I vårbudgeten föreslogs att ytterligare 10 miljoner kronor skulle tillföras satsningen för 2018, 2019 och 2020 föreslås den årliga summan bli 50 miljoner kronor.

Syftet med statsbidraget är att möjliggöra för studieförbunden att intensifiera sitt arbete med att nå fram till kvinnor som av olika skäl inte deltar i utbildning. Insatserna ska främja kvinnornas chanser till jobb, visa på möjliga vägar in i utbildning, t ex inom folkhögskola eller yrkesutbildning samt stärka deltagarnas självförtroende. Målgrupp för insatserna är utrikes födda kvinnor över 19 år, som är korttidsutbildade och folkbokförda i Sverige.

Utrikes födda kvinnors situation i Sverige idag

Utrikes födda kvinnor i Sverige, särskilt utomeuropeiskt födda, deltar i arbetskraften i väsentligt lägre grad än utrikes födda män och inrikes födda kvinnor. Att det finns ett gap mellan arbetsmarknadens krav och utbildningsnivån hos många utrikes födda kvinnor likväl som diskrimi-

1. Beräkningar i budgetpropositionen 2018

Metoder för jämställdhet

De tio studieförbunden arbetar aktivt för att all verksamhet ska vara jämställd och jämlik. I och med Folkbildning med asylsökande identifierades 2015 utmaningen att nå kvinnliga deltagare. För att öka kvinnors möjlighet att delta i verksamheten arbetar studieförbunden med:

- Grupper för endast kvinnor
- Uppsökande verksamhet
- Utgå från individernas förutsättningar
- Aktiviteter för barn i samband med studiecirkeln
- Engagera vidare deltagare ur verksamheten genom att göra dem till cirkelledare

Som ett resultat av dessa metoder vändes utvecklingen med en underrepresentation av kvinnor. Andelen kvinnor i studieförbundens asylverksamhet var betydligt högre än i målgruppen asylsökande som helhet 2016 och 2017. Lärdomarna från Folkbildning med asylsökande tar de tio studieförbunden med sig i det vidare arbetet med utrikes födda kvinnor.

Tygremsor i olika färger sprids ut över bordet i studiecirkelsalen. Vi befinner oss i Studieförbundets nyrenoverade kulturhus Klossen som ligger i Ålidhem i Umeå. Tidigare hade Studieförbundet lokaler i centrala Umeå, men insåg värdet i att finnas i ett socioekonomiskt utsatt område. Kvinnornas händer rör sig flinkt – hantverk är något de lärt sig från tidig ålder.

nering och bristande jämställdhet utgör hinder för deltagande i arbetskraften. Många kommuner anger att nyanlända kvinnor har ett lågt deltagande i svenskundervisning och i samhällsorientering. Även ohälsa inom gruppen är en möjlig orsak till lägre arbetskraftsdeltagande.²

Utrikes födda kvinnor har ett lägre valdeltagande än inrikes födda kvinnor. I riksdagsvalet 2014 röstade närmare 90 procent av de inrikes födda kvinnorna, medan bara drygt 70 procent av kvinnorna födda i Asien och Afrika tog sig till valurnorna.³

Nordiska ministerrådets genomgång av nationella etableringsåtgärder i de nordiska länderna visar att etableringsinsatser som är specifikt inriktade på kvinnor är ytterst ovanliga⁴. Även Sveriges Kvinnolobby har uppmärksammat att nyanlända kvinnor i Sverige får mindre, sämre och senare stöd för etablering än nyanlända män. Män får även i högre grad del av de dyraste etableringsinsatserna.⁵

I Nordiska ministerrådets rapport dras slutsatsen att uppsökande verksamhet med låg tröskel förefaller vara ett framgångsrikt koncept för att inkludera kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden men att många av de åtgärder som finns idag är lokala och tidsbegränsade projekt.⁶

” Nyanlända kvinnor i Sverige får mindre, sämre och senare stöd för etablering än nyanlända män.

2. Statskontorets sammanställning av kunskap om utomeuropeiskt födda kvinnor som står utanför arbetskraften (2018)

3. *Valdeltagande och representation – Om invandring och politisk integration i Sverige*, Delmi (2017)

4. *Nyanlända kvinnors etablering*, Nordiska ministerrådet (2018)

5. *Snabbspår & stickspår – en jämställdhetsgranskning av etableringsinsatser i budgetpropositionen för 2017*, Sveriges kvinnolobby (2017)

6. *Nyanlända kvinnors etablering*, Nordiska ministerrådet (2018)

Alla deltagare i denna studiecirkel är kvinnor med rötterna i Somalia. De flesta har bara bott i Sverige i ett par år. Flera av dem läser på SFI på dagarna, men svenska språket är fortfarande svårt. Just denna soliga majdag är kvinnorna lite trötta eftersom det är mitt under fastemånaden Ramadan.

Inte förrän solen går ner får de äta och dricka och i Norrland i maj går solen inte ner förrän tio på kvällen.

Cirkeln leds av Fatma Abdurrahman som också är vår tolk. Fatma kom till Sverige från Somalia 2010. Så fort hon fått uppehållstillstånd började hon läsa svenska på SFI.

Engagemang och ambition

Framgångsfaktorer. Ett halvår in i satsningen är de tio studieförbunden i full gång med att genomföra och planera verksamhet. Engagemanget är stort och ambitionerna höga.

Fram till den 1 juni 2018 hade de tio studieförbunden startat och slutfört cirka 400 arrangemang inom verksamheten riktad till utrikes födda kvinnor. Cirka 1400 unika deltagare har rapporterats in. De tio studieförbunden har erfarenhet, kapacitet och vilja att göra ännu mer för målgruppen.

Folkbildningsverksamhetens innehåll avgörs som alltid i hög grad av deltagargruppens behov och lokala förutsättningar. Men det finns ett antal gemensamma nämnare och framgångsfaktorer för den verksamhet som redan är igång.

Ledare som förebilder

Ledarna är en av de viktigaste resurserna för folkbildande verksamhet. De tio studieförbunden har lagt ner stor möda på att rekrytera och utbilda cirkelledare. Studieförbunden har i de uppsökande insatserna genomgående många ledare som själva är utrikes födda kvinnor. Detta har flera fördelar, eftersom de tillgängliggör studieförbundens verksamhet genom sin språkliga och kulturella kompetens. I en del verksamheter bjuds etablerade kvinnor in för att fungera som inspirerande mentorer.

Föreningar – en väg in

En stor del av de uppsökande insatserna genomförs tillsammans med lokala föreningar. Studieförbundens finförgrenade nätverk, med 360 medlemsorganisationer, är en framgångsfaktor för en stor del av folkbildningen. Föreningarna skapar förutsättningar att nå ut till kvinnor som inte tidigare varit i kontakt med folkbildningens organisationer. Samarbetet sänker trösklarna att delta – verksamheten genomförs i en för deltagarna redan känd miljö. Föreningarna fungerar även som länkar till omvärlden.

Sensus Stockholm-Gotland har studiecirkel för en grupp mongoliska kvinnor, och ibland även en del män, med fokus på språk, samhällsorientering och föräldraskap varje vecka, tisdag och torsdag förmiddag. Cirkelledaren Ulzii har själv bakgrund i Mongoliet. Deltagarna menar att cirkelarna gjort dem till bättre och tryggare föräldrar.

I Vivalla Örebro anordnar Folkuniversitetet studiecirkel i samarbete med föreningen Vi/Solidaritet. De arbetar med att främja integration, speciellt bland kvinnor med utländsk bakgrund. Två grupper är igång och planen är att starta två grupper till efter sommaren. I studieplanen ingår att stärka deltagarnas kunskaper i det svenska språket, informationssökning samt att skriva CV och personligt brev. Planen är också att bjuda in externa aktörer t ex folkhögskolor, Komvux, och Startcentrum.

I Örebro driver Studieförbundet Bilda en verksamhet där kvinnor från Oxhagen får lära sig körkortsteori, för att öka chanserna att få en anställning. Genom att ta körkort får kvinnorna större möjligheter att ta sig till arbetet och ta arbeten där körkort är ett krav.

– Jag ville lära mig svenska fort. Efter ett år var jag klar med SFI och började läsa till undersköterska, en tvåårig kurs. Jag började jobba i vården och är nu fast anställd. Jag jobbar också som tolk, berättar Fatma som föddes 1972 och har åtta barn mellan 17 och 27 år.

Fatma utstrålar lugn och beslutsamhet. Luka Anic, områdeschef på Studieförbundet i Västerbotten, är märkbart imponerad av henne. Han var hennes etableringslots när hon var ny i Sverige. Först ville hon byta ut honom mot en kvinna, men sedan accepterade hon honom.

– Fatma är som en påve. Efter ett tag sa jag till henne att vi borde byta roller. Hon borde vara min lots! säger han.

De somaliska kvinnorna i Ålidhem håller ihop. De är grannar och kommunicerar bland annat genom Whats app.

Utgångspunkten är deltagarnas egna intressen

Avgörande för att nå och motivera kvinnorna i målgruppen är att sänka trösklarna till deltagande i studieförbundens verksamhet. För att bryta den isolering som många av kvinnorna hamnat i är det också viktigt att sänka trösklarna till det övriga samhället. För de tio studieförbunden handlar det om att forma verksamheterna med utgångspunkt i deltagarnas gemensamma intressen. Det kan i praktiken innebära att verksamheten inleds med en kartläggning av vad kvinnorna i gruppen vill och har för mål. Utifrån ett gemensamt intresse för exempelvis odling, hantverk eller egenföretagande arrangeras studiebesök på arbetsplatser och aktiviteter som utvecklar intresset och tar kvinnorna närmare sina mål.

Självförtroende är nyckeln

I regeringens beskrivning av de uppsökande insatserna framhålls syfte att stärka deltagarnas självförtroende. De tio studieförbundens välbeprövade folkbildningspedagogik som utgår från individens och gruppens behov, vilja och förutsättningar passar väl för uppgiften. Att höja deltagarnas självförtroende är en viktig grund inom alla verksamheter. Genom att utgå från kvinnornas egna intressen och befintliga kunskaper stärks också deras tro på den egna förmågan. Att stärka svenska-kunskaperna är ofta ett första steg, eftersom många av deltagarna inte har slutfört sfi. Studieförbundens verksamhet erbjuder ett tillfälle att lära sig språket men lika mycket ett tillfälle att våga prata svenska med andra.

Samverkan för att skapa en kedja

Utöver det långtgående samarbetet med civilsamhällesorganisationer är samverkan med andra samhällsaktörer ett vanligt och viktigt inslag i verksamheten. Bland de verksamheter som kommit igång finns det exempel på samverkan med såväl kommuner som med Arbetsförmedlingen och företag. Strävan är att de utrikes födda kvinnorna som deltar i studieförbundens verksamhet sedan kan få stöd att gå vidare till folkhögskolor eller annan vuxenutbildning, arbete eller praktik. De tio studieförbundens gemensamma mål är att genom studiebesök och kontakt med utbildningsanordnare, folkhögskolor, företag och Arbetsförmedlingen initiera en kedja till vidare studier och arbete där folkbildningen inom studieförbunden blir den första länken.

I Blekinge har Studieförbundet Vuxenskolan startat en kurs som heter *Matlagning – svensk husmanskost*. Kvinnorna som är med vill i förlängningen kunna arbeta inom mat- och restaurangbranschen. Cirkeln innehåller matlagning, studiebesök på kockskola och i storkök, kockar som inspiratörer, svenska, hälsa och hygien och samhällsorientering.

ABF Gästrikrebygden arbetar sedan fyra år med integrationsprojektet Hand i hand. Projektet erbjuder 15 deltagare daglig verksamhet i form av svenska- och samhällskunskapsundervisning samt hantverksverksamhet. Deltagarna matchas mot projektet av Arbetsförmedlingen. Syftet med projektet är att höja svenska- och samhällskunskaperna och man arbetar också aktivt med självstärkande aktiviteter. Målet är att hjälpa deltagarna att komma närmare arbetslivet eller vidare studier. Studieplanen och det praktiska arbetet är olika för varje grupp. Det kan handla om att skapa e-postkonto och mobilt bank-id, att få hjälp med myndighetskontakter, att orientera sig i det lokala föreningslivet eller arbeta aktivt med demokratibegreppet – allt ingår i samhällskunskapen.

” Språket ses som ett oöverstigligt hinder. Då tänkte jag: Vi lämnar språket åt sidan och tänker på annat sätt: Vad kan ni? Vad har ni med er?

– Många somaliska kvinnor skickar sina barn till skolan och går på SFI – men sedan händer inte så mycket mer. De får inga jobb och får inga andra vänner än sina somaliska vänner, de lär sig inte att tala svenska. De kan inte gå på föräldramöten, inte följa barnen till aktiviteter, inte tala med socialtjänsten. De blir maktlösa. Jag vill hjälpa dem att förstå sina rättigheter och skyldigheter, att de måste jobba för att försörja sig, betala skatt och

bli bra förebilder för sina barn, säger Fatma.

På studiecirkelträffarna får hon med mellanrum samma fråga: ”Men vad ska vi göra om vi inte kan språket?”

– Språket ses som ett oöverstigligt hinder. Då tänkte jag: Vi lämnar språket åt sidan och tänker på annat sätt: Vad kan ni? Vad har ni med er? De är mammor – 40, 50 eller 60 år gamla – och bär på mycket erfarenhet och kunskap från sitt hemland.

Sporrade av uppgiften

Utmaningar. Att bygga upp en för studieförbunden helt ny verksamhetsform är inget som görs över en dag. Under de gångna månaderna har de tio studieförbunden tagit sig an flera utmaningar för att få de uppsökande insatserna att fungera så bra som möjligt.

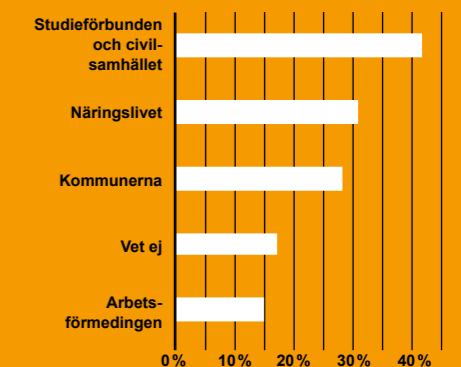
Ett resurskrävande arbete

Gruppen utrikes födda och korttidsutbildade kvinnor är en delvis ny målgrupp för flera av studieförbunden. Det är också en målgrupp som i stort sett alla samhällsaktörer hittills har haft svårt att nå. Målgruppen utrikes födda och korttidsutbildade kvinnor skiljer sig på flera sätt från målgruppen för studieförbundens senaste särskilda uppdrag: asylsökande. De asylsökande var lätta att nå genom Migrationsverkets anläggningsboenden. De var också generellt mycket motiverade att delta i studieförbundens språkverksamhet. Många av kvinnorna i målgruppen för de uppsökande insatserna har bott i Sverige en längre tid, men har av olika anledningar inte lyckats med att slutföra sfi, påbörja annan utbildning eller få ett arbete. Detta har i sin tur lett till isolering, bristande självförtroende och uppgivenhet. Att hitta dessa kvinnor, etablera kontakt och motivera till att delta i studieförbundens verksamhet är ett resurskrävande arbete.

Vi är övertygade om att studieförbundens folkbildningsverksamhet för de här kvinnorna är den mest avgörande insatsen för att öppna vägar in till det svenska samhället. Att de tio studieförbunden åtnjuter ett brett stöd hos allmänheten ser vi som en stor tillgång.

Studieförbunden genomförde nyligen en undersökning i samarbete med Novus där allmänheten tillfrågades om etableringen av utrikes födda kvinnor i Sverige. Fyra av tio svenskar anser att studieförbunden och övriga civilsamhället är den aktör som är bäst på att stötta utrikes födda kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden till att i högre grad delta i utbildning, arbetsliv och samhällsliv. Förtroendet för studieför-

Vilka av dessa aktörer tror du är bäst på att stötta utrikes födda kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden till att i högre grad delta i utbildning, arbetsliv och samhällsliv?

Källa: Novusundersökning maj 2018, gjord i samarbete med Studieförbunden.

Det är därför tygremsorna nu ligger på bordet. Kvinnorna tillverkar korgar, väskor och en kabad – en sorts sadel som läggs över kamelens rygg när den lastas.

Om de får börja med sin egen kultur kan de så småningom bjuda in infödda svenskar och börja våga prata svenska, resonerar Fatma. Nu sammanfaller hennes initiativ med ett riktat stöd som ska nå utrikes födda kvinnor. Tilia Birkne, som projektleder cirklarna som riktar sig till utrikes födda kvinnor, deltar i dagens studiecirkel. Det gör också Luka Anic och en volontär, den pensionerade socionomen Margareta Henriksson, som har tagit med sina akvarellfärger eftersom hon inte känner sig redo att prova det svåra somaliska hantverket.

– Du måste vara lite flexibel när du kommer till ett nytt land, våga fråga och lära dig. Om du bara sitter hemma – den tiden kommer aldrig tillbaka. Det är bra för själen att göra någonting. Du blir glad, du behöver inte säga ”kom och hjälp mig”, du måste klara dig själv. Min uppgift blir att peppa och uppmuntra kvinnorna, säger Fatma.

bunden och civilsamhället är överlägset mycket större än förtroendet för kommunernas (28 %) och Arbetsförmedlingens (15 %) förmåga inom det här området. Hela sju av tio svenskar tror att etableringen av utrikes födda kvinnor i Sverige kommer lyckas bättre om studieförbund och övriga civilsamhället spelar en aktiv roll. De här resultaten förpliktigar och ger oss råg i ryggen.

Att etablera lokal närvaro kräver tålamod

Genomgående framhävs tid, tålamod och långsiktighet som avgörande för att verksamheten ska lyckas. Många av de kvinnor som är aktuella för satsningen bor i bostadsområden med en hög andel utrikes födda, med ett traditionellt sett lågt deltagande i studieförbundens folkbildning. De medel som uppdraget med uppsökande verksamhet tillför folkbildningen gör det möjligt för studieförbunden att nå ut i områden där de fram till idag inte funnits. Men att etablera närvaro, utbilda ledare och hitta relevanta samverkansparter är en process som tar tid. Därför finns det en oro för att även denna verksamhet ska fastna i fällan att ses som ett kortsiktigt projekt.

Begränsade ekonomiska resurser

Den betydande ekonomiska satsningen som staten gjorde för Folkbildning med asylsökande gav de tio studieförbunden förutsättningar att prioritera asylverksamheten och avsätta resurser för planering, utveckling och samordning. Det ökade statsanslaget under 2016 (då studieförbunden tilldelades 224 miljoner kronor) var en avgörande framgångsfaktor.

Satsningen på uppsökande och motiverande studieförbundsinsatser riktade till utrikes födda kvinnor är nödvändig, men begränsad. Studieförbunden har svårt att hitta resurser för det utvecklingsarbete som är väsentligt i uppstarten av en helt ny verksamhet. Ett utökat statsbidrag skulle innebära att studieförbunden kunde planera sitt arbete mer effektivt, så att fler kvinnor kan delta till en lägre summa per individ. På så sätt skulle också fler personer få möjlighet att ta del av insatserna.

” Ett utökat statsbidrag skulle innebära att studieförbunden kunde planera sitt arbete mer effektivt, så att fler kvinnor kan delta till en lägre summa per individ.

På studiecirkelträffarna pratar de om allt från hur det politiska systemet fungerar i Sverige till vad de ska säga på en jobbintervju. Det kan vara svårt att förstå alla sociala koder som infödda ser som självklara. En kvinna förstod till exempel vad arbetsgivaren sa men kände inte till namnen på de olika maträtter de pratade om.

En vanföreställning är att kvinnorna inte skulle vilja jobba, att de är nöjda med att leva på försörjningsstöd. När detta kommer på tal blir kvinnorna i rummet upprörda.

– I mitt hemland jobbade jag och åt mat som jag köpt för egna

pengar. Jag vill jobba och betala skatt. Det är rent kränkande att tala om människor som att vi är några som inte vill jobba, säger Sahra.

Kvinnorna berättar vad de arbetade med i Somalia. Anab är 49 år och har jobbat sedan hon var tolv år. Hon drev egen restaurang och affär. Johwaro har både sålt kläder och tillverkat glass. Aamina hade egna höns och getter.

Deras ansikten skiner upp när de får berätta om sina erfarenheter och drömmar.

– Det är som om ett nytt fönster har öppnat sig för oss idag, det kommer in nytt ljus! säger Aamina.

” Det är som om ett nytt fönster har öppnat sig för oss idag, det kommer in nytt ljus!

Text & foto:
Marja Beckman

Vårt budskap är lika enkelt som viktigt

I ett läge där utrikes födda kvinnors etablering har nedprioriterats under en längre tid är satsningen på uppsökande och motiverande studieförbundsinsatser viktig och välkommen. Alltför många personer har i dagens system fallit mellan stolarna och befinner sig i en situation där avståndet till arbetsmarknad, utbildning och samhällsliv växer år för år.

De utrikes födda kvinnor med kort utbildning som studieförbunden möter står i vissa fall helt utanför de offentliga stödsystemen. Men det är långt ifrån säkert att ens de kvinnor som faktiskt är inskrivna hos Arbetsförmedlingen kommer närmare arbete eller utbildning. Arbetsförmedlingen har få insatser för de som står allra längst från arbetsmarknaden och för personer som inte slutfört de första två grundläggande stegen i SFI. Att samhället hittills misslyckats med att ge utrikes födda kvinnor i Sverige tillräckliga förutsättningar att etablera sig och delta i samhället är en arbetsmarknadsutmaning. Allvarligare ändå är det faktum att det är ett växande demokratiproblem. Att utrikes födda kvinnor är underrepresenterade i politiska församlingar, inte nyttjar sin rösträtt eller engagerar sig i sitt lokalsamhälle påverkar i slutändan inte bara deras egna livskvalitet, utan även deras barn och livsmiljö.

Den evidens som finns pekar på att just uppsökande verksamhet med låga trösklar är ett framgångsrikt koncept för att inkludera kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden. För de tio studieförbunden är detta ingen överraskning.

Behovet av insatser som särskilt riktar sig till utrikes födda kvinnor kommer inte att minska under överskådlig tid. Ett långsiktigt arbete med denna grupp är avgörande för att klara den etableringsutmaning Sverige står inför.

Vårt budskap är enkelt. De tio studieförbunden har på drygt ett halvår etablerat en omfattande verksamhet med potential att växa, utvecklas och göra långsiktig skillnad för många kvinnor i Sverige. Låt inte detta bli ytterligare ett i raden av kortsiktiga projekt, utan en självklar och prioriterad del av folkbildningen.

Studieförbunden föreslår:

- Att anslaget till motiverande och uppsökande insatser riktade till utrikes födda kvinnor ökas från 40 miljoner kronor 2018 till 200 miljoner kronor årligen från och med 2019. Detta skulle innebära att studieförbunden kan erbjuda insatser till 30 000 kvinnor varje år i stället för cirka 5 000 som idag.
- Att verksamheten permanentas och medel tillförs det generella folkbildningsanslaget till studieförbunden.

Vårt budskap är enkelt. De tio studieförbunden har på ett halvår etablerat en omfattande verksamhet med potential att växa, utvecklas och göra långsiktig skillnad för många kvinnor i Sverige. Låt inte detta bli ytterligare ett i raden av kortsiktiga projekt, utan en självklar och prioriterad del av folkbildningen.

Studieförbunden är de tio studieförbundens bransch- och intresseorganisation.

Våra medlemmar är: ABF, Folkuniversitetet, Ibn Rushd, Kulturens Bildningsverksamhet, Medborgarskolan, NBV, Sensus studieförbund, Studieförbundet Bilda och Studieförbundet Vuxenskolan.

STUDIEFÖRBUNDEN

Studieförbunden | Dalagatan 7, 111 23 Stockholm
info@studieforbunden.se | www.studieforbunden.se